

De ongeziene mens gezien door Dorien Plaat

Kunstenares Dorien Plaat is autodidact. Ze heeft een geheel eigen stijl ontwikkeld met een subtiele, bijna transparante manier van schilderen waarmee ze kwetsbare figuren verbeeldt, die de blik van de toeschouwer met hun ogen vangen en vasthouden. *Tekst: Merel van den Nieuwenhof*

“Mijn kleurgebruik is zacht en bescheiden, bijna transparant”

“Het zijn onbestaande mensen die echt zouden kunnen bestaan”

Al van jongs af aan tekent ze. Terwijl haar zus lessen aan de kunst-academie volgde, ging Dorien (1960, Ghana) haar eigen weg. Een tijdlang woonde ze in Tanzania en Nigeria, waar ze veel pasteltekeningen maakte op pakpapier of ander materiaal dat voor handen was, die ze vervolgens verkocht. Ook in Vietnam, waar ze later neerstreek, tekende ze en nam ze deel aan tentoonstellingen. Terwijl ze in Afrika veel kleur gebruikte, werd haar kleurgebruik in Vietnam zachter van toon. Terug in Nederland vestigde ze zich in Deventer en liet ze de pasteltechniek achter zich om te gaan schilderen. “Dat had ik nog nooit gedaan; ik moest het echt leren. Omdat ik geen kunst-academie heb gedaan moest ik het allemaal zelf ontdekken.”

Kwetsbaarheid

Inmiddels heeft ze een duidelijke eigen stijl ontwikkeld. Haar schilderijen kenmerken zich door ingetogen kleurgebruik. Dorien legt uit: “Ik hou niet zo van felle kleuren. Mijn kleurgebruik is zacht en bescheiden, bijna transparant.” Dat past ook bij de figuren die ze schildert. “Het zijn kwetsbare mensen, die tegelijk lijken te zeggen ‘kijk naar mij’. Ik hou van het tegenstrijdige van die kwetsbaarheid. Eigenlijk schilder ik de ongeziene mens, gezien door mijn ogen. De mens die wegkruipt, maar tegelijk ook aandacht nodig heeft.” Ook thema’s als travestie en transseksualiteit trekken haar aan. “Ik zoek graag grenzen op, zoals de grens tussen man en vrouw. Bij het kijken naar sommige van mijn schilderijen denk je eerst een vrouw te zien, maar lijkt het later toch een man te zijn.”

Dieren

Dorien Plaat werkt nooit met modellen. Ze vindt haar inspiratie door rond te kijken op straat of het zien van een foto in de krant. Toch zouden de schilderijen portretten kunnen zijn. “Het zijn onbestaande mensen die echt zouden kunnen bestaan.” In haar werk komen ook dieren voor, vooral veel honden. Hoewel ze zelf een hond heeft, is Dorien Plaat geen hondenmens: “In Afrika ben ik opgevoed met het idee dat ze vies zijn en ik was er vroeger bang voor. Honden hebben een tweeslachtigheid: ze kunnen je verscheuren, maar zijn ook slaafs. Ze kunnen heel menselijk lijken. Ik vind het op de een of andere manier makkelijk om ze te schilderen, alsof ik ze goed kan lezen.” Haar dieren laten ook een bepaalde kwetsbaarheid zien, zoals een paard met drie benen dat ze schilderde. “We zien paarden vaak als grote, sterke beesten, waar we soms een beetje bang voor zijn. Dit paard is anders: zacht en kwetsbaar.”

Confronterend

De kunstenares is aangesloten bij Jaski Art Gallery te Amsterdam en de Jonkergouw Galerie in Wijk bij Duurstede, waar ze regelmatig exposeert en die haar vertegenwoordigen op kunstbeurzen. Haar werk werd onder andere gekocht door bekende cabaretiers en het koninklijk huis. Doriens schilderijen raken de toeschouwer, maar blijken soms ook confronterend te zijn. Ze vertelt: “Een man liep woedend weg na het zien van een expositie en het is ook wel eens voorgekomen dat iemand begon te huilen. Ik merk echter dat,

wanneer men er langer naar kijkt, mijn werk ook teder en mild wordt gevonden, dat het toegankelijker wordt.” Haar schilderijen nodigen uit tot langer kijken. De ogen van de afgebeelde figuren vallen op, mede door de afwezigheid van felle kleuren of een ingevulde omgeving; ze vragen aandacht en houden de blik vast. Ze lijken de toeschouwer een kijkje in hun ziel te gunnen, maar houden hem tegelijk een spiegel voor. Dorien: “Mijn werk lijkt zich ook naar iemands stemming te richten. Dat merk ik zelf ook wanneer ik er naar kijk.”

Zoektocht

Haar werkwijze kan per keer verschillen. “Ik vraag me altijd af hoe ik de vorige keer ook alweer begon. Ik heb geen vaste methode en

dat is misschien maar goed ook, anders zou het een trucje kunnen worden. Als ik begin weet ik niet precies wat ik wil, het is altijd een zoektocht. Het leukste van schilderen is dat je niet weet wat het gaat worden.” Terwijl ze vertelt, pakt Dorien een kwast en gaat ze verder met een schilderij dat op de ezel staat: “Ik heb er zo’n zin in.” Ze begint de ogen van de afgebeelde vrouw over te schilderen. “Ik kan uren, dagen over de ogen doen. Dat ik ze maar niet kan vinden. Soms ga ik er een hele tijd tegenover zitten. Het moet me raken, anders weet ik dat het niet goed is. Het is een soort puzzel, heel spannend.” Enthousiast besluit ze: “Dit is het leukste om te doen, ik kan ‘s ochtends niet wachten om naar mijn atelier te gaan.”

Voor meer info kijk op www.dorienplaat.nl

*Ze lijken niet van deze wereld, maar hebben wel werelds kleren aan.
Ze ogen bijna immaterieel, maar gebruiken lippenstift.
Ze vertellen iets, maar zwijgen erover.
Ze kijken met hun hele ziel in onze vervreemde ogen.
Ze zijn fascinerend aanwezig, maar scharen zich niet onder ons...
Wij staan om hen heen en staren naar iets ongrijpbaars.
Iets, dat misschien al lang vergaan is of nog komen moet?*

Bettina Klein